

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Padró
Alçada: 301

Coordenades:

Latitud: 41.65442
Longitud: 1.88192
UTM Est (X): 406903
UTM Nord (Y): 4612012

Classificació

Número de fitxa 08053 - 363
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A0050002000000J
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dt., 28/02/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al nord-est del circuit automobilístic de Can Padró, a una cinquantena de metres cap el bosc, en un revolt que fa la pista. Està construïda en una zona pedregosa, que ha patit varis incendis en llarg del darrer segle XX. En aquesta vall on antigament s'hi havia plantat vinya, ara només hi ha algun pi blanc barrejat amb brolla de romaní, roldor i bardissar.

La barraca està envoltada per una roldoreda amb bardissa. És de planta quadrangular, que mesura 3,30 per 2,90 metres de costat. Els blocs de pedra més grossos es troben situats a la base, a la part exterior i a la porta, per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entremig hi ha el pedruscall, en forma de falques que eviten que els blocs més grossos es moguin. La porta està orientada al nord-est, ben centrada al mig de la façana. Té una doble llinda plana, destacant l'exterior de caire monumental, de mes i els brancals o muntants ben desbastats que conserven una certa simetria. Es conserva la porta de fusta collada amb tres frontisses al muntant dret que s'obra cap a l'interior.

L'alçada mesura 1,25 metres mentre que l'amplada total és de 0,70 metres. El gruix dels murs oscil·la entre 0,50 metres. A l'interior es conserva un tinell, a mà esquerra, reomplert amb pedra.

La coberta és de volta per aproximació de filades. Conserva encara bona part de la terra que forma part del recobriment característic d'aquestes construccions i gairebé tot el voladís que la protegeix de les filtracions d'aigua de pluja. Entrant a mà dreta hi ha una finestra força gran, rectangular, amb una llosa col·locada en el sentit vertical amb tota seguretat es va col·locar posteriorment per evitar que la llinda es partís amb el pes dels murs.

Es tracta d'una barraca molt ben realitzada. La vegetació l'està engolint i malmetent, ja que les branques de roldor penetren entre les escletxes de la pedra provocant moviments estructurals. Cal desbrossar el seu entorn i fer manteniment.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llandes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta

quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

